

Південна
фундація педагогіки

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ
СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

20-21 січня 2017 р.
Одеса

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ СЬОГОДЕННЯ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»**

20-21 січня 2017 р.

**Одеса
2017**

УДК 37.01+159.9(063)

ББК 74.00+88.0ж43

П 24

- П 24 Педагогіка і психологія сьогодення: теорія та практика: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (20-21 січня 2017 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Піднесення фундація педагогіки», 2017. – 120 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

ББК 74.00+88.0ж43

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Байда С. П. ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ВНЗ.....	7
Vilous'ko S. R., Kuz'menko A. O. PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PHYSICIANS PROFESSIONAL DISEASES	10
Зелінська Т. М., Лук'яненко В. В. ПОДОЛАННЯ ОСОБИСТІСНОЇ АМБІВАЛЕНТНОСТІ В УМОВАХ ТУРБОТЛИВОЇ СІМ'Ї В РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІДІ	13
Кандиба С. О., Кузьменко А. О. PROFESSIONAL DOCTORS BURNOUT	16
Копицький В. Р. ОСОБИСТІСНІ ВИБОРИ ЛЮДИНИ НА ЇЇ ЖИТТЄВОМУ ШЛЯХУ	19
Марчук Л. М. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У НАУКОВИХ СТУДІЯХ З ПСИХОЛОГІЇ	20
Пророк Н. В. ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ОСОБИСТІСНОГО І ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	23
Титаренко С. А. ПРИЧИННИ ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	26
Черепихіна О. А. ДО ПИТАННЯ ТЕМПОРАЛЬНОГО У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ	29
Яшина О. Ф. ДІАЛОГИ ПРО ПОСТМОДЕРНІ ЗМІНИ В ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ПРАКТИКАХ ПАРТНЕРСТВА І БАТЬКІВСТВА	31
СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ	
Брешко І. І. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЕПРИВОВАНИХ ПІДЛІТКІВ ІЗ СИНДРОМОМ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ	35
Варга В. С. ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКОЇ ГРУПОВОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ	37
Дичок О. В. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	40

СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Брецько І. І.

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

м. Мукачево, Закарпатська область, Україна

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЕПРИВОВАНИХ ПІДЛІТКІВ ІЗ СИНДРОМОМ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ

Психолого-педагогічна підтримка є процесом створення доброзичливого мікроклімату взаємин для спільного визначення інтересів, цілей, можливостей і шляхів подолання проблем, що перешкоджають особистості зберегти власну людську гідність, а також культивування її потенціалів для самостійного досягнення бажаних результатів у спілкуванні, самовихованні, здоровому способі життя тощо.

Суттєвське наповнення психолого-педагогічної підтримки дітей підліткового віку з різномісною сімейною депривацією та з синдромом емоційного вигорання полягає в розумінні того, що це є спільною діяльністю психолога-експериментатора (ресоціалізатора, психореабілітолога, консультанта тощо) та клієнта (депривованого підлітка) з актуалізації просоціальної суб'єктної позиції дитини, спрямованої на подолання обмежувальних негативних чинників, сприяючих появі синдрому емоційного вигорання, а також культивування особистісного саморозвитку, підвищення адаптивності до умов реалізації власної життєвої самореалізації.

Потрібно враховувати широке детермінаційне тло, що призводять до синдрому емоційного вигорання, зокрема біологічні, соціально-економічні, матеріально-побутові, психологічні та інші чинники, та симптоматичні ознаки його прояву на фізичному, емоційному, поведінковому, соціальному, інтелектуальному та інших рівнях.

Організаційні основи реалізації психолого-педагогічної підтримки депривованих підлітків із синдромом емоційного вигорання були зорієнтовані на активізацію їхньої самосвідомості, розвиток суб'єктних здібностей, насамперед рефлексії, а також на пошук способів і засобів виходу з «проблемного поля» і проєктування просоціальної діяльності, спрямованої на різнобічне вікове і статусно-рольове самоствердження.

Основними засадничими принципами й умовами нейтралізації деприваційно-вигоральних синдромів є: опора на гуманістичні, генезисні й особистісно-розвивальні принципи психолого-педагогічної підтримки; здійснення спрямованого розвитку і психолого-педагогічної корекції мотиваційно-поведінкової, когнітивної та емоційно-оцінювальної сфер особистості депривованого підлітка із синдромом емоційного вигорання.

Як ми вже відзначали, *психолого-педагогічна робота щодо подолання наслідків психоемоційного вигорання в депривованих підлітків здійснювалася на базі теоретико-*

практичних основ розвивального навчання, запропонованих С. Максименком у концептуальному апараті розробленої ним генетичної психології [3].

У контексті генетичної психології ми постулюємо твердження, згідно з яким завдяки організації цивілізованого й гуманного макро– і мікросоціуму, налагодження толерантних взаємин, спільної творчої діяльності і через механізми самопізнання, самоаналізу, рефлексії, цілепокладання, фізичного і психічного захисту стає можливою нейтралізація деприваційно-вигоральних синдромів.

Інноваційний і потужний розвивальний потенціал генетичної психології активно використовує Т. Щербан, зокрема досліджуючи психологію оптимізації навчального спілкування як процесу спільної роботи вчителя та учня. Вчена наголошує, що упродовж генези діалогу, в якому ця форма взаємодії будується на активному зворотному зв'язку, що організує, регулює і збагачує кожного з учасників цього процесу, якраз і відбувається формувальний і розвивальний поступ усіх учасників спілкування.

Отже, психогенеза навчального спілкування реалізується через формувальний вплив учителя на мережу взаємин з учнями, які мають на меті актуалізацію відношень – перетворення потенційного в кожній людині в актуальне, яке використовується як надбання культури. Розвиток спілкування висувається як результативний формувальний підхід до успішного розвитку всіх особистісних параметрів і рис [5].

Отже корекційно-тренінгові підходи зводилися до таких принципів: 1) принцип орієнтації на сензитивні періоди розвитку; 2) орієнтація на провідну діяльність, закони її зміни (існує зв'язок типів цієї діяльності з внутрішнім підґрунтям генетичної наступності періодів вікового психічного розвитку); 3) орієнтація на зону найближчого розвитку (за Л. Виготським); 4) включення школярів у спільну з іншими учнями учбову діяльність, яка за умов належної організації може виступати провідною силою психічного розвитку дитини; 5) врахування нерівномірності, гетерохронності розвитку і формування психічних дій, тобто потрібно уявляти не тільки ізольовані характеристики виконавчих, когнітивних, емоційно-оцінних, особистісних компонентів діяльності, а й їх чергування, вирівнювання, взаємовпливи у процесі становлення; 6) ампліфікація – збагачення, підсилення, поглиблення психічного розвитку дитини як умова розвитку її активності, свободи, особистісного вияву в навчанні, віднайдення дитиною себе у змісті навчання [2].

Серед цілої низки принципів науково-психологічного дослідження в генетичній психології (принцип аналізу за «одиницями» (визначення вихідного суперечного відношення, що породжує клас явищ як ціле); принцип історизму (принцип єдності генетичної та експериментальної лінії дослідження); принцип системності (принцип цілісного розгляду психічних утворень) та ін.), *основний наголос ми зробили на запровадженні принципу проектування (принцип активного моделювання, відтворення форм психіки в особливих умовах) [4].*

Отже, у подібному генетично-психологічному сенсі процес ресоціалізації депривованих дітей розглядається як психолого-педагогічна розвивальна діяльність, спрямована на нейтралізацію дискомфортних і болісних сенсів ситуації актуального розвитку (режим депривації) та перехід до оптимістичної та якісно видозміненої перспективи їхнього найближчого недепривованого розвитку, тобто за допомогою моделювання власного майбутнього депривовані діти спроможні подолати негативні нашарування деприваційного синдрому [1]. І тому реалізація психолого-педагогічної підтримки депривованих підлітків із синдромом емоційного вигорання повинна бути

зорієнтована на активізацію їхньої самосвідомості, розвиток суб'єктних здібностей, насамперед рефлексії, а також на пошук способів і засобів виходу з «проблемного поля» і проектування просоціальної діяльності, спрямованої на різнобічне вікове і статусно-рольове самоствердження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особистості : [монографія] / Ярослав Гошовський. – Дрогобич : Коло, 2008. – 480 с.
2. Гринберг Дж. Управление стрессом / Джеррольд Гринберг. – СПб : Питер, 2002. – 496 с.
3. Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі : [В 2 т.] / Сергій Дмитрович Максименко. – К. : Форум, 2002. – Т.1– 319 с.; Т. 2–335 с.
4. Мухина В. С. Психологическая помощь детям, воспитывающимся в учреждениях интернатного типа / В. С. Мухина // Вопросы психологии. – 1989. – № 1. – С. 32-39.
5. Щербан Т.Д. Психологія навчального спілкування : монографія / Т.Д. Щербан. – К. : Міленіум, 2004. – 346 с.

Варга В. С.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології

*Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Закарпатська область, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКОЇ ГРУПОВОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

Сімейна групова терапія є найбільш складним видом професійної діяльності, що вимагає від фахівця знань і умінь в області індивідуальної і групової психотерапії. Психотерапевт не може дати сім'ї більше, ніж члени сім'ї можуть зробити один для одного, він лише відкриває ресурси сім'ї для допомоги її членам. Сімейна терапія є мистецтвом і наукою по реалізації цього потенціалу.

Згідно із розробленою нами програмою психокорекції передбачається, що під час занять учасники групи отримають можливість пережити важливі (поворотні) події свого життєвого шляху у більш сприятливих, комфортних і безпечних психологічних умовах. Очікуваним наслідком реалізації даної програми є розширення світосприйняття досліджуваних і, як наслідок, засвоєння ними нових більш продуктивних і екологічно орієнтованих способів взаємодії із оточенням.

Ми виходили з того, що процес розвитку особистості на соціальному, духовному і соматичному рівнях відбувається холистично і включає до себе когнітивний, емоційний, потребо-мотиваційний і поведінковий компоненти. На подібних установках Ф. Перлзом було розроблено динамічну теорію і терапевтичний метод, в основі яких лежить поняття «екологічна мудрість». При цьому засновник гештальт-терапії особливо підкреслював важливість принципу «тут і тепер»,